

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 12. Zakona o javnim cestama (" Narodne novine "broj 180/2004.), Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 29. 12. 2004. godine, donijela je

PROGRAM GRADENJA I ODRŽAVANJA JAVNIH CESTA ZA RAZDOBLJE OD 2005. DO 2008. GODINE

UVOD

Polazne osnove za ostvarenje racionalne politike gospodarenja javnim cestama u Republici Hrvatskoj stvorene su donošenjem Strategije prometnog razvitka Republike Hrvatske, Programa građenja javnih cesta za razdoblje od 2001. do 2004. godine i Zakona o javnim cestama.

Strategijom su utvrđeni jasni ciljevi budućeg razvitka cestovne infrastrukture s naglaskom na podizanju nivoa uslužnosti ukupne mreže cesta i na ubrzanju izgradnji i kompletiranju osnovne mreže autocesta, a izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama utvrđeni osnovni organizacijski okviri, financiranje i nosioci gospodarenja cestama u Hrvatskoj. Ovako definiran koncept strateškog razvitka cesta u Hrvatskoj, sa precizno utvrđenim jasnim ciljevima, sa novom organizacijskom strukturom gospodarenja i financiranja cestama, polučio je dobre rezultate već u realizaciji Programa građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2001. do 2004. godine.

Polazeći od općeg i trajnog interesa svih političkih i gospodarskih subjekata za daljim razvitkom prometne infrastrukture, kao kapitalne pretpostavke bržeg ukupnog razvitka zemlje i osobito pojedinih gospodarskih grana, nastavak ulaganja u izgradnju mreže cesta i autocesta nameće se kao logičan i nužan prioritet u kapitalnim ulaganjima Republike Hrvatske. Prometni sustav mora razvojno i gospodarski svrhovito povezati sva područja Hrvatske radi uravnoteženog gospodarskog, demografskog i društvenog razvoja. U isto vrijeme, kroz razradu Strategije, moraju se poštivati i preuzete obveze o nastavku gradnje dionica koje su dio glavnih europskih cestovnih pravaca da bi se novoizgrađenim prometnicama Hrvatska spojila na međunarodne tranzitne koridore.

Obzirom na povoljni geografsko-prometni položaj Republike Hrvatske i ulogu koju ona može imati u europskom prometnom sustavu, neophodno je stvoriti sve potrebne preduvjete kako bi Hrvatska udovoljila zahtjevima europskog prometnog sustava. Modernizacija i izgradnja prometne infrastrukture nužan je uvjet integracije Hrvatske u europski prometni sustav. To je dugoročan proces koji zahtijeva ogromna materijalna sredstva, pa prometnu politiku treba voditi krajnje racionalno.

U novonastalom sustavu, gdje Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o. i županijske uprave za ceste raspolažu vlastitim prihodima i izravno su odgovorne za provođenje politike gospodarenja javnim cestama, započeti trend ulaganja u održavanje cesta, nastaviti će se i u novom planskom razdoblju od 2005. do 2008. godine.

Daljnji strateški ciljevi odnose se na rješavanje najkritičnijih dionica i objekata s posebnim naglaskom na rješavanje cestovne infrastrukture u prigradskim i gradskim područjima te kvalitetno povezivanje otoka s kopnom. Plansko razdoblje od 2005. do 2008. godine neće bilježiti takav skok kakav smo imali na prijelazu 2001. godine, no s obzirom na stvorene preduvjete, ostvarit će se kontinuitet i sigurnost ulaganja u redovno održavanje, izvanredno održavanje, rekonstrukcije i investicije u ceste. Na taj način su stvoreni preduvjeti za maksimiziranje rezultata tj. za postizanje daleko veće racionalnosti ulaganja u ceste.

Ovakvo planiranje ostvarenja razvojnih ciljeva u novom planskom razdoblju od 2005. do 2008. godine, na području osnovne mreže cesta u Republici Hrvatskoj, zahtjeva daljnje zahvate u zakonodavnoj i ostaloj normativnoj domeni. Donošenjem novog Zakona o javnim cestama, došlo je do poboljšanja, ali ne i korjenitih promjena, učvršćen je status subjekata koji gospodare cestama na način da im se osiguravaju redovni izvori financiranja, a s druge strane čini ih se odgovornim za uspješnost gospodarenja segmentom javnih cesta za koji su zaduženi.

Prva konkretizacija ovako postavljenih strateških razvojnih ciljeva na području javnih cesta izvršena je donošenjem Programa građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2001. do 2004. godine, kao i realizacijom godišnjih planova. Već danas možemo zaključiti da je došlo do vidnog poboljšanja u svim segmentima, od održavanja, rekonstrukcije i modernizacije, do ubrzane gradnje autocesta i ostalih objekata visoke razine služnosti. Ovako utvrđeni razvojni ciljevi na području cestovne infrastrukture u Republici Hrvatskoj bit će aktualni i u narednom planskom razdoblju od 2005. do 2008. godine.

Predstoji daljnji rad na njihovoj realizaciji kroz:

- a) daljnju reorganizaciju procesa redovnog održavanja javnih cesta, uz maksimalnu specijalizaciju, poboljšanje kadrovske strukture i tehničke opremljenosti subjekata koji vrše tu djelatnost;
- b) ubrzanje izvršenja svih priprema za realizaciju programa gradnje i rekonstrukcije na osnovnoj mreži cesta;
- c) prioritetno rješavanje aktualnih prometnih problema u gradskim i prigradskim područjima te dovršenje prilaza novoizgrađenim autocestama;
- d) dovršenje započetih dionica i kontinuirani nastavak gradnje autocesta i ostalih objekata visoke razine služnosti, sve s ciljem što bržeg kompletiranja osnovne mreže ovih prometnica.

Prometno tehničke karakteristike autocesta i ostalih objekata s naplatom te specifičnosti financijskog poslovanja, uvjetovali su stvaranje posebne organizacijske strukture za gospodarenje tim objektima. Pored osiguranja kontinuiteta u održavanju započetih dionica i objekata i nastavak gradnje, u narednom planskom razdoblju predstoji intenzivni rad na poboljšanju organizacije redovnog održavanja, procesa automatizacije naplate cestarine i osiguranja kvalitetnijih pratećih uslužnih djelatnosti na autocestama.

I OSNOVNE PRETPOSTAVKE RAZVITKA

1. Općenito

Za dugoročni razvitak javnih cesta nužno je sustavno provođenje racionalne politike gospodarenja javnim cestama s ostvarivanjem ciljeva zadanih usvojenom Strategijom prometnog razvitka Republike Hrvatske.

Naime, geoprometni položaj Hrvatske – obalno i kontinentalno područje i položaj na mreži glavnih europskih prometnih koridora, uvjetuje razvoj cestovne infrastrukture koji svojim značenjem, s prometnog i financijskog aspekta, nadmašuje ulaganja u ostale segmente prometnih sadržaja.

Pri tome, u realizaciji postavljenih ciljeva, odgovarajuću pažnju treba posvetiti, kako sigurnosti prometa, tako i postavljenim ekološkim kriterijima za očuvanje okoliša.

2. Strateški ciljevi razvitka javnih cesta

Strategijom prometnog razvitka utvrđeni su slijedeći ciljevi dugoročnog razvoja cesta:

- U vremenskom razdoblju od 2000. do 2007. godine osigurati, postupnim godišnjim povećanjem izdvajanja sredstava, puni standard održavanja.
- Posebnim programima obnove kolnika i opreme te modernizacijom i rekonstrukcijom najkritičnijih dionica i objekata podići ukupnu razinu kvalitete cestovne mreže na razinu koju nameću potrebe suvremenog cestovnog prometa;
- Izgraditi dionice cesta i objekata, uključujući zaobilaznice, kako bi se riješio problem cestovnog prometa u gradskim i prigradskim prostorima te kvalitetnijeg povezivanja otoka s kopnom;
- Postupno izgraditi ceste najviše razine služnosti – autoceste, poluautoceste i brze ceste u osnovnim magistralnim koridorima u skladu sa sadašnjom i prognoziranim prometnom potražnjom te strateškim opredjeljenjem ukupnog razvitka Republike Hrvatske.

3. Organizacijska struktura gospodarenja cestama

Gospodarenje javnim cestama Vlada Republike Hrvatske povjerila je slijedećim pravnim subjektima:

- Hrvatske ceste d.o.o. (HC) za gospodarenje mrežom državnih cesta i koordinativnom ulogom u odnosu na županijske i lokalne ceste te za pripremu dokumentacije za autoceste do lokacijske dozvole;
- Hrvatske autoceste d.o.o. (HAC) za gospodarenje mrežom autocesta i ostalih objekata s naplatom;
- Koncesijska društva za izgradnju i gospodarenje autocestama i objektima:
Autocesta Rijeka – Zagreb d.d. (ARZ),
Autocesta Zagreb – Macelj d.o.o. (AZM),
BINA ISTRA d.d. (BI),
- Županijske uprave za ceste (ŽUC) za gospodarenje mrežom županijskih i lokalnih cesta

4. Sustav financiranja

Sustav financiranja javnih cesta u Republici Hrvatskoj pridružen je prvenstveno osnovnim prometno – tehničkim i ekonomskim karakteristikama ukupne mreže cesta, koju možemo podijeliti na osnovnu mrežu i na komercijalne ceste.

Osnovnu mrežu javnih cesta čine državne, županijske i lokalne ceste na kojima se za njihovu uporabu izravno ne naplaćuje naknada, dok se kod komercijalnih cesta (autoceste, objekti i druge ceste visoke razine usluga) izravno naplaćuje naknada (cestarina, tunelarina, mostarina) za njihovu uporabu. Daljnje obilježje, koje suštinski odvaja ova dva sustava, je princip rentabilnosti izgradnje komercijalnih cesta i objekata i njihova gradnja putem dugoročnih kredita, a koji se vraćaju iz naplate cestarine. U tom smislu svakoj gradnji autocesta i komercijalnih objekata prethodi izrada studija isplativosti kojima se izračunavaju direktne i indirektno koristi i stopa povrata uloga u pretpostavljenom životnom vijeku takvog objekta.

U tom smislu imamo:

- a) autoceste, koje se financiraju putem naknade za ceste iz goriva, cestarine koja se plaća prilikom izravne upotrebe i dugoročnih kredita
- b) državne ceste, koje se financiraju pretežno iz naknade za ceste iz goriva
- c) županijske i lokalne ceste, koje se financiraju najvećim dijelom iz naknade za ceste koja se plaća prilikom registracije motornih vozila.

Pored navedenih osnovnih izvora financiranja, HC d.o.o., ŽUC-e i HAC d.o.o. ostvaruju prihode i iz drugih izvora, no njihova veličina, u pravilu, ne prelazi 5% osnovnih izvora. Isto tako treba istaći da u politici razvoja HC d.o.o. i ŽUC-e također koriste dugoročne kredite kao izvor sredstava kako bi ubrzale ostvarenje zacrtanih strateških ciljeva, no u odnosu na osnovne prihode visina kreditnog zaduženja doseže daleko manju razinu nego kod autocesta.

Ovakav sustav financiranja javnih cesta u Republici Hrvatskoj je rezultat dugogodišnjeg razvojnog puta, koji se razvijao paralelno s razvitkom cestovne mreže. Od čisto proračunskog sustava preko mješovitog došlo se do sustava koji je upravo izložen, a koji maksimalno uvažava tržišni princip da troškove infrastrukture snose korisnici. Veoma je logičan i na sadašnjem stupnju ukupnog razvitka, a posebno razvitka cesta, je najprimjenjeniji. Dok se osnovna mreža javnih cesta financira iz naknada od goriva i registracije vozila, komercijalne ceste se financiraju putem cestarine, naknade od goriva i dugoročnim kreditima. Iako se u svijetu financiranje autocesta vrši prvenstveno putem dugoročnih kredita (koji se vraćaju iz cestarine), Hrvatska je, u cilju što brže izgradnje i dovršenja mreže autocesta, za ovu namjenu odvojila dio naknade za ceste iz goriva.

Radi što zornijeg prikaza, u nastavku se daje tabelarni prikaz izvora financiranja pojedinih subjekata:

Tablica 1.

Redni broj	IZVORI SREDSTAVA	NAZIV PRAVNOG SUBJEKTA		
		HC d.o.o.	HAC d.o.o.	ŽUC-e
0	1	2	3	4
1.	Naknada iz goriva za financiranje građenja i održavanja javnih cesta	XX	XX	
2.	Godišnja naknada pri registraciji mot. vozila			XX
3.	Cestarina za uporabu autocesta i objekata s naplatom		XX	
4.	Naknada od vozila registriranih izvan Republike Hrvatske	X		
5.	Naknada za izvanredni prijevoz	X	X	X
6.	Naknada za prekomjernu uporabu javne ceste	X		X
7.	Naknada za korištenje cestovnog zemljišta i od obavljanja pratećih uslužnih djelatnosti	X	X	X
8.	Ostali izvori (iz djelatnosti)	X	X	X

Izvor: Zakon o javnim cestama

X= izvor

XX= prevladavajući izvor

5. Planovi i programi

Pored zakonske i ostale normativne uređenosti planske aktivnosti važan su čimbenik u definiranju politike razvitka ovog segmenta prometne infrastrukture.

Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske, koju je na prijedlog Vlade donio Hrvatski sabor 1999. godine, polazni je i okvirni dokument svih daljnjih planskih aktivnosti na području prometa i prometne infrastrukture. Ovim su dokumentom utvrđeni osnovni okviri i strateški ciljevi razvitka cesta, a zacrtani su također organizacijska struktura i način financiranja.

Temeljem tog dokumenta, Vlada Republike Hrvatske je donijela Program građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2001. do 2004. godine. Ovim su dokumentom razrađeni i konkretizirani utvrđeni dugoročni strateški ciljevi, razrađen je konkretan program gradnje i održavanja državnih cesta i autocesta i dati su konkretni okviri razvitka županijskih i lokalnih cesta. Budući je preostalo svega jedno tromjesečje ovog planskog razdoblja, veoma se precizno mogu iznijeti rezultati i ostvarenje planiranog programa za protekle četiri godine.

Četverogodišnji program realizirali su subjekti: Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o., županijske uprave za ceste i koncesijska društva putem godišnjih planova. Nužno je na ovom mjestu istaknuti da je Hrvatska 2001. godine ušla u novo plansko razdoblje s veoma jasno utvrđenim ciljevima, dobro razrađenom strukturom organizacije gospodarenja i precizno

razrađenim sustavom financiranja. Istovremeno nisu bile izvršene nužne pripreme od studija, istraživanja, projektne dokumentacije, izvlaštenja nekretnina, ishoda potrebnih suglasnosti i građevinske dozvole, tako da je ta činjenica stvarala velike probleme u kvaliteti realizacije donijetog Programa. Danas je taj problem daleko blaži, tako da će se ovaj program za razdoblje od 2005. do 2008. godine moći realizirati ravnomjernije i kvalitetnije. Pod tim se podrazumijeva ostvarenje programa u zadanom obimu, u zadanim rokovima i pretpostavljenoj kvaliteti.

U proces planiranja cesta nužno je uvesti metode suvremenog, dinamičkog planiranja kojemu će prethoditi izrade fizibiliti studije za dionice autoceste i objekte s naplatom i uz precizno razrađen investicijski program za sve projekte koji se u okviru ovog programa realiziraju.

Program građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2005. do 2008. godine je jedinstven dokument koji bilancira ukupne aktivnosti na mreži javnih cesta u Republici Hrvatskoj.

6. Kriteriji za utvrđivanje prioriteta

- a) Dovršenje nedovršenih dionica i objekata planiranih u prethodnom planskom razdoblju od 2001. do 2004. godine
- b) Aktualno stanje dionice ili objekta
- c) Ostvareni i prognozirani promet
- d) Pristupi – priključci na autoceste
- e) Strateški razvojni ciljevi
 - ujednačenost regionalnog razvitka
 - priključenje Hrvatske na širi europski cestovni sustav
 - demografski razvitak, zaštita okoliša, pogranične zone i drugo

II OCJENA SADAŠNJEG STANJA

1. DRŽAVNE CESTE

1.1. Osnovni podaci

Hrvatske ceste d.o.o. upravljaju i gospodare s mrežom državnih cesta u ukupnoj dužini od 6.934 kilometra. Dužinu od 6.812 kilometara čine cestovni pravci, a razliku pokrivaju odvojeci i krakovi na križanjima.

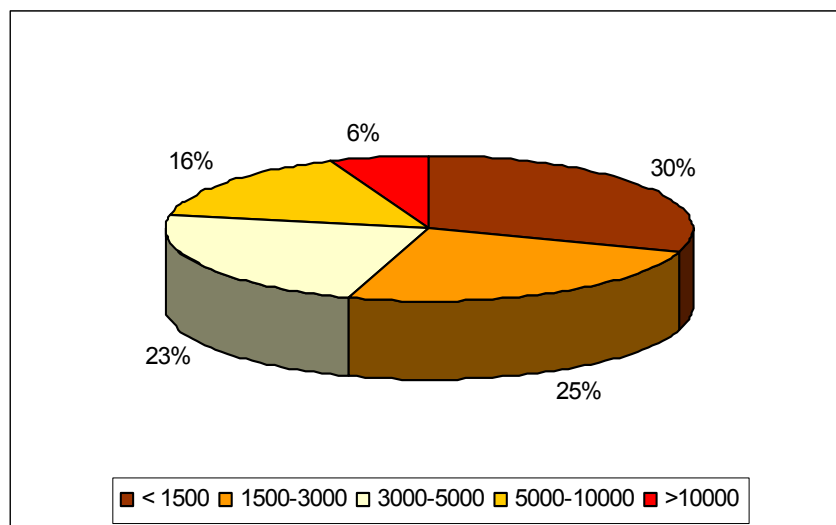
98% državnih cesta su ceste s asfaltnim kolnicima, dok 2% (ili 122 km) čine ceste od navezenog kamenog materijala (makadamski kolnici).

1.2. Promet

Stanje cestovne mreže u korelaciji je s različitim obimom prometa. Hrvatske ceste d.o.o. organizirano provode brojanje prometa na postojećoj mreži državnih cesta. Prema postojećim podacima, za 2003. godinu, na državnim cestama je prosječni dnevni promet (PGDP) 3637 vozila/dan. U odnosu na 2002. godinu porast je 5,6%.

Učestalost PGDP-a na mreži državnih cesta

Slika 1.

Najveće učešće kolnika u lošem stanju (više od 60%) je na državnim cestama s malim obimom prometa (PGDP < 1500 vozila). Porastom prometa smanjuje se postotak državnih cesta u lošem i vrlo lošem stanju, a najbolje stanje je na najjače prometno opterećenim cestama (cca 30%).

Prosječne ravnosti državnih cesta s različitim razinama prometa:

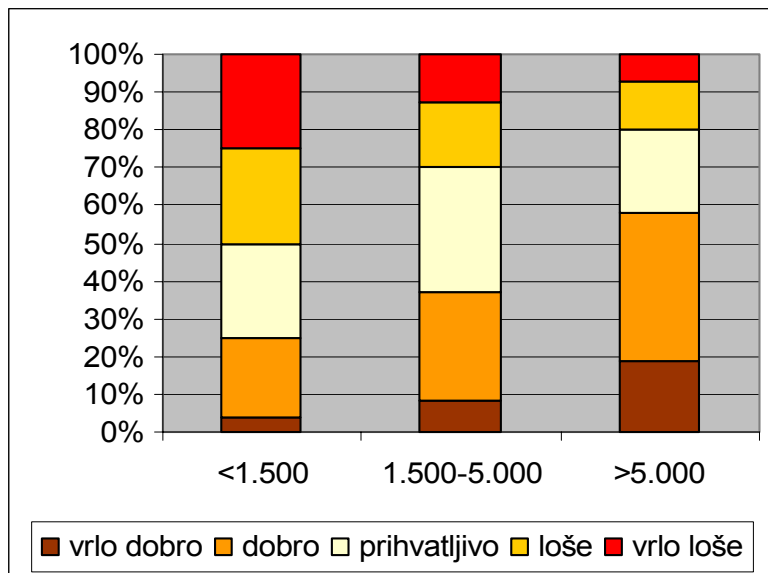
Tablica 2.

PGDP vozila/dan	< 1.500	1.500-5.000	> 5.000
Prosječna neravnost IRI (m/km)	4,0	3,2	2,7

Analogno prikazanoj prosječnoj ravnosti državnih cesta u odnosu na frekventnost prometa, slijedi slika

Stanje ravnosti državnih cesta s različitim razinama prometa

Slika 2.

Ovakvo stanje kvalitete kolnika, u odnosu na razinu prometa, ukazuje da su Hrvatske ceste d.o.o., zbog nedostatnih sredstava, težište održavanja usmjeravale na ceste s frekventnijim prometom.

1.3. Procjena sadašnjeg stanja

Sadašnje stanje kolnika, važno za promet i rezultirajuće troškove s aspekta gospodarenja i održavanja prometnica, može se opisati slijedećim parametrima:

- Uzdužna ravnost
- Poprečna ravnost
- Oštećenja površine ceste
- Otpor trenju (hvatljivost)

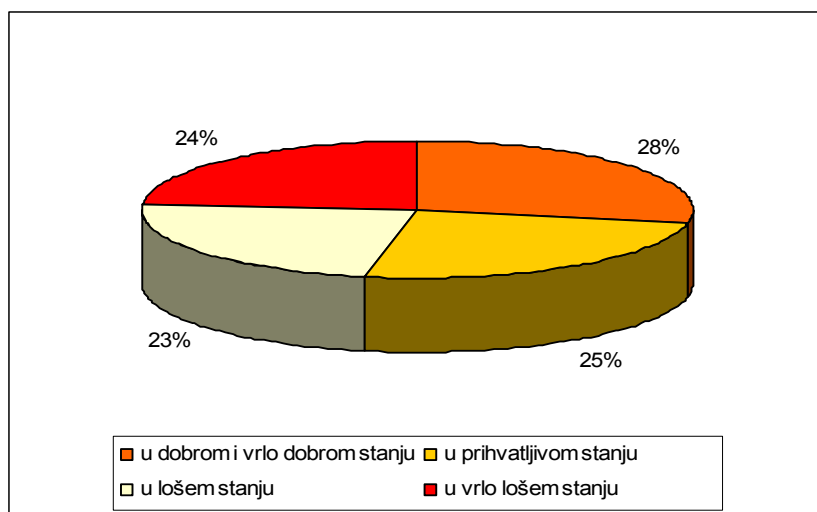
Prikupljeni podaci o pojedinim karakteristikama evidentirani su u bazi cestovnih podataka Hrvatskih cesta d.o.o. i omogućili su da se analizira i ocjeni sadašnje stanje kolnika mreže državnih cesta.

Prema raspoloživim podacima za pojedine parametre stanja kolnika prema ravnosti i oštećenosti (hvatljivost nije uključena u vrednovanje), ukupno stanje kolnika na mreži državnih cesta može se iskazati u pet kategorija – od vrlo dobrog do vrlo lošeg stanja:

- U dobrom i vrlo dobrom stanju je 28% kolnika
- U prihvatljivom stanju je 25% kolnika
- U lošem stanju je 23% kolnika
- U vrlo lošem stanju je 24% kolnika

Ukupno stanje kolnika

Slika 3.

2. AUTOCESTE

Prema Zakonu o javnim cestama Hrvatske autoceste d.o.o. su nositelj izgradnje, održavanja i upravljanja autocestama u Republici Hrvatskoj.

Hrvatske autoceste održavaju 666 kilometara autocesta, od čega je pod naplatom 630 kilometara.

U izgradnji je zadnjih 78 km autocesta Bosiljevo - Split i Rupa - Rijeka. Provode se pripremljene aktivnosti za nove autoceste: Split – Ploče, Beli Manastir – Osijek – granica BiH, Zagreb – Sisak. Na pojedinim dionicama u prometu izvode se naknadni radovi. U tijeku je sanacija autoceste Zagreb-Županja u dužini od ukupno 184 kilometra od Jankomira do Brodskog Stupnika. Sanacija se provodi i na Krčkom mostu, a uključuje građevinske radove na malom i velikom luku i odgovarajući nadzor nad ovim radovima.

Održavanje autocesta provodi se prema najvišim svjetskim standardima uz praćenje trenda razvitka svjetskih tehnologija s ciljem podizanja sigurnosti i udobnosti odvijanja prometa na autocesti. Standard održavanja autocesta u cijelosti je usklađen s važećim propisima i suvremenim tehnološkim i razvojnim spoznajama.

Izgradnja, održavanje i upravljanje autocestama financira se iz kredita, cestarine, naknade u cijeni goriva te iz ostalih izvora.

Naknada na naftne derivate od 0,60 kn po litri goriva namijenjena je financiranju izgradnje i investicijskom održavanju autocesta.

Visina cestarine, razmjerno dužini korištene dionice prema pripadajućoj skupini vozila, iznosi u zatvorenom sustavu naplate za prvu skupinu vozila 0,40 kn po kilometru autoceste i povećava se do omjera 1 : 3,3 za četvrtu skupinu vozila. Na mostu Krk i na autocesti Bregana - Zagreb primjenjuje se otvoreni sustav naplate. Cestarina na autocesti Bregana - Zagreb iznosi 0,36 kn po kilometru za prvu skupinu vozila, uz omjer 1 : 4 između prve i četvrte skupine vozila.

3. ŽUPANIJSKE I LOKALNE CESTE

3.1. Osnovni podaci

Županijske uprave za ceste upravljaju i gospodare u ukupnoj dužini s 10 604 km županijskih i 10 535 km lokalnih cesta.

90,86 % ukupne mreže županijskih i lokalnih cesta čine ceste s asfaltnim kolnikom, dok 9,14 % čine ceste od navezenog kamenog materijala (makadamski kolnici).

S obzirom da županijske uprave za ceste nisu tehnološki opremljene za ocjenjivanje stanja cesta prema parametrima koje koriste Hrvatske ceste d.o.o. (ravnost, hvatljivost), pri ocjenjivanju postojećeg stanja zadržali su metodu ocjenjivanja kojom se ocjenjuje stanje ceste ocjenama od 0 do 5, a ocjena znači slijedeće:

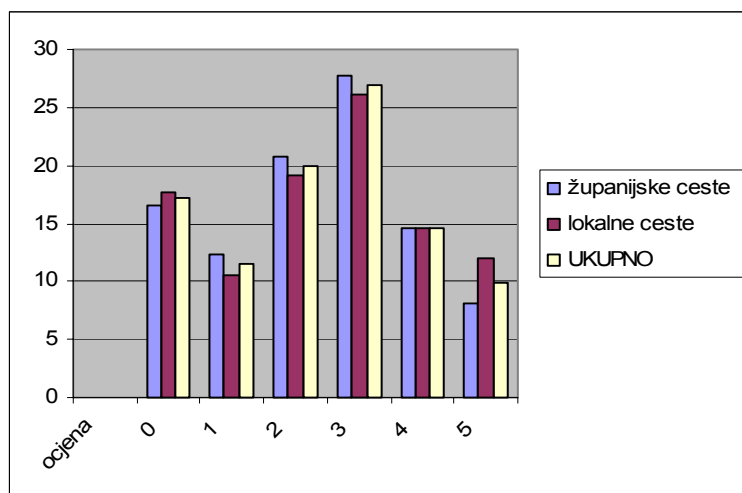
- Ocjena 0: Kolnik je u dobrom stanju
- 1: Konstrukcija ceste je u dobrom stanju, a površina kolnika je oštećena do 30 %
- 2: Konstrukcija ceste je u dobrom stanju, a površina kolnika je oštećena do 50 %
- 3: Konstrukcija kolnika je manje oštećena, a površina kolnika je oštećena do 70%
- 4: Konstrukcija kolnika je znatno oštećena, dok je površina kolnika je oštećena do 80 %
- 5: Konstrukcija kolnika je potpuno oštećena, dok je površina kolnika oštećena preko 80 %

3.2. Procjena sadašnjeg stanja

Tablica 3.

	ukupno km	ocjena	0	1	2	3	4	5
županijske ceste	10266	u %	17	12	21	28	15	8
lokalne ceste	8939	u %	18	11	19	26	15	12
UKUPNO	19206	u %	17	11	20	27	15	10

Slika 4:

Iz dane analize stanja, koja je prikazana u Tablici 3., proizlazi da je 48% mreže županijskih i lokalnih cesta ocjenjeno s 0,1 i 2, dok je 52% mreže tih cesta ocjenjeno s ocjenom 3, 4 i 5. Dodamo li ovome činjenicu da se ocjenjivanje odnosi samo na asfaltirane ceste, proizlazi da je oko pola mreže ovih cesta u dobrom, a pola u lošem stanju. Ovdje moramo istaknuti da je i pored pojednostavljene metode procjene stanja, došlo do veoma različitih rezultata po pojedinoj ŽUC-e.

III IZVRŠENJE PROGRAMA GRAĐENJA I ODRŽAVANJA OD 2001. DO 2004. GODINE

Program građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2001. do 2004. godine je izrađen i usvojen kao jedinstveni planski dokument, koji je sistematizirao konkretne programe razvitka u segmentu državnih cesta, županijskih i lokalnih cesta i autocesta. Ubrzo nakon donošenja, Vlada Republike Hrvatske je donijela Odluku o ubrzanoj izgradnji autocesta, tako da je došlo do potrebe ishođenja dodatnih izvora sredstava za tu namjenu.

U sektoru državnih cesta sredstva i program su ostvareni u planiranim okvirima, dok su planirana sredstva, a samim time i programi županijskih i lokalnih cesta ostvareni za 2,1 puta više od planiranog (u Tablici 6. iskazane su planske veličine uzete iz godišnjih planova županijskih uprava za ceste).

Ovdje treba istaći specifičnost da su Hrvatske ceste d.o.o. i Hrvatske autoceste d.o.o. kao trgovačka društva u sustavu PDV, dok županijske uprave za ceste nisu i ne mogu računati s povratom PDV-a.

1. DRŽAVNE CESTE

IZVRŠENJE PROGRAMA GRAĐENJA I ODRŽAVANJA
DRŽAVNIH CESTA ZA RAZDOBLJE OD 2001. DO 2004. GODINE

Tablica 4.

u mln kn

Redni broj	O P I S	Plan 2001-2004.	2001.	2002.	2003.	2004.	Izvršenje 2001-2004.	% izvršenja
0	1	2					3	4
I	PROGRAM GRADNJE	2.921	417	536	944	993	2.908	100
1.	Program gradnje brzih cesta	1.467	227	319	502	419	1.468	100
2.	Program poboljšanja	1.014	129	149	360	344	982	97
3.	Razvojne pripreme	129	16	26	46	50	157	122
4.	Spojevi na autoceste	158		2	8	139	149	95
5.	Zaostale obveze-zemljište	8			3	3	7	85
6.	Ostali objekti	66	31	24	2	8	64	97
7.	Osnovna sredstva	80	14	16	22	30	82	102
II	PROGRAM ODRŽAVANJA	3.161	375	813	828	1.060	3.076	97
1.	Redovno održavanje	1.369	242	336	360	442	1.381	101
2.	Izvanredno održavanje	843	133	252	196	212	793	94
3.	Betterment	260		13	34	166	212	82
4.	Županijske i lokalne ceste	689	-	212	238	240	690	100
III	OSTALI POSLOVNI IZDACI	486	146	147	106	116	515	106
1.	plaće	172	33	40	45	53	172	100
2.	ostali poslovni izdaci	187	48	38	51	51	187	100
3.	financijski izdaci	127	65	69	10	12	156	123
	UKUPNO	6.568	938	1.495	1.878	2.170	6.499	99

Izvor: Hrvatske ceste d.o.o.

Iz datog prikaza u Tablici 4., HC d.o.o.su realizirale u vrijednosnom iskazuna program gradnje 2.908 mln kn, ili 100% od planiranog, program održavanja s 97% od planiranog i ostali troškovi poslovanja s 106% od planiranog (ovo povećanje je prvenstveno rezultat povećanja financijskih izdataka – kamate, u odnosu na planirane).

Obzirom da je izostala realizacija 22% planiranih sredstava iz dugoročnih kredita, što iznosi oko 110 mln kn, ili 6% ukupno ostvarenih sredstava, nije realiziran dio programa na nekim projektima. Dio programa nije realiziran zbog duže procedure ishoda potrebnih suglasnosti i dozvola, a dio kasni zbog posebno teških geografskih uvjeta kroz koje ceste prolaze i zbog obima priprema koje je u relativno kratko vrijeme trebalo izvršiti.

Prema naturalnim pokazateljima, u promatranom razdoblju od 2001. do 2004. godine, program građenja realiziran je s oko 130 km novoizgrađenih (i rekonstruiranih) i 100 km uređenih i saniranih državnih cesta.

U istom razdoblju, Hrvatske ceste d.o.o. su radovima izvanrednog održavanja sanirale 536 km državnih cesta, a u sklopu programa bettermenta obnovile su oko 70 km državnih cesta.

2. AUTOCESTE

Realizacija programa 2001. – 2004. godine

Program za 2001.-2004. godine realiziran je u ukupnoj vrijednosti s 94,90% i to po godinama kako slijedi:

Tablica 5.

u mil. kn

Opis	Program 2001.– 2004.	Realizacija Programa					Indeks (6/1)
		2001.	2002.	2003.	2004.	Ukupno	
0	1	2	3	4	5	6	7
GRADENJE	15.710,73	1.372,11	3.414,55	5.865,15	4.686,89	15.338,70	97,63
SANACIJA I IZVAN. ODRŽ.	877,20	0,00	107,51	61,09	188,58	357,18	40,72
UPRAVLJANJE I RED. ODRŽ.	1.248,69	182,72	272,80	297,54	478,38	1.231,43	98,62
UKUPNO	17.836,62	1.554,82	3.794,86	6.223,78	5.353,85	16.927,31	94,90

Izvor: Hrvatske autoceste d.o.o.

Rokovi za puštanje u promet dionica autocesta predviđeni Programom u razdoblju od 2001. godine do 2004. godine su izvršeni i to:

Tablica 6.

Naziv	Km/god.	Ostvareno			
		01	02	03	04
1. Zagreb - Bregana	14	14			
2. Zagreb – Lipovac					
2.1. Velika Kopanica - Županja	26		26		
3. Zagreb – Goričan (B. Hum – Varaždin)	23			23	
4. Rijeka – Rupa (Jušići – Rupa)	4				4
Ukupno 1. – 4.	67	14	26	23	4
5. Bosiljevo - Split					
5.1. Bosiljevo – tunel Mala Kapela	36			36	
5.2. Tunel Mala Kapela - Gornja Ploča	96				96
5.3. Gornja Ploča – Zadar2	61			61	
5.4. Zadar2 – Pirovac	36				36
5.5. Vrpolje – Split (Dugopolje)	45				45
Ukupno 5.	274			97	177
UKUPNO 1. – 5.	341	14	26	120	181

Izvor: Hrvatske autoceste d.o.o.

Izgradnjom autoceste od mađarske granice (Goričan) do Zagreba te od Zagreba do Splita i Rijeke postignut je veliki napredak u povezivanju hrvatske obale i unutrašnjosti države i integraciji u europski sustav prometa i koridora. Osim što su doprinijele razvoju turizma, boljem protoku ljudi i roba, autoceste svojim korisnicima pružaju veću sigurnost i udobnost u prometu.

3. ŽUPANIJSKE I LOKALNE CESTE

IZVRŠENJE PROGRAMA GRAĐENJA I ODRŽAVANJA ŽUPANIJSKIH I LOKALNIH CESTA
OD 2001. DO 2004. GODINE

Tablica 7.

u mln kn

Redni broj	OPIS	PLANSKO RAZDOBLJE				
		2001.	2002.	2003.	2004.	UKUPNO
0	1	2	3	4	5	6
1.	ODRŽAVANJE					
1.1.	Redovno					
	Planirano	331	393	431	440	1.595
	Izvršeno	324	390	428	440	1.582
	Realizirano %	98	99	99	100	99
1.2.	Izvanredno					
	Planirano	218	316	547	492	1.573
	Izvršeno	204	306	517	492	1.519
	Realizirano %	94	97	95	100	97
2.	INVESTICIJE					
	Planirano	102	134	223	194	653
	Izvršeno	94	130	201	194	619
	Realizirano %	92	97	90	100	95
3.	OSTALI IZDACI					
	Planirano	22	29	117	110	278
	Izvršeno	21	32	107	110	270
	Realizirano %	95	110	91	100	97
	UKUPNO					
	Planirano	673	872	1.318	1.236	4.099
	Izvršeno	643	858	1.253	1.236	3.990
	Realizirano %	96	98	95	100	97

Izvor: Županijske uprave za ceste

Iz Tablice 7. vidljivo je da je, od ukupno planiranih 4.099 mln kuna za ulaganje u županijske i lokalne ceste u razdoblju od 2001. do 2004. godine, uloženo 3.990 mln kn, ili 97%.

Najviše je ostvareno redovnog održavanja, 1.582 mln kn, ili 38% od ukupno planiranih ulaganja. Ostvarenje izvanrednog održavanja (1.519 mln kn) je u odnosu na plan ukupnih ulaganja ostvareno s 37%, dok je u investicije uloženo 619 mln kn ili 15% ukupnih ulaganja.

U istom razdoblju ostali izdaci realizirani su u iznosu od 270 mln kn, ili 7% od ukupno planiranih iznosa.

Iz prethodnih podataka o prilivima sredstava i ulaganjima za županijske i lokalne ceste, možemo zaključiti da je relativno visoki godišnji rast prihoda, a shodno tome i ulaganja u županijske i lokalne ceste, ali s obzirom na višegodišnje zapostavljanje ove mreže cesta, nužno je i dalje zadržati tempo porasat kojeg smo imali u prve tri godine ovog planskog razdoblja.

IV PROGRAM GRAĐENJA I ODRŽAVANJA JAVNIH CESTA OD 2005. DO 2008. GODINE

1. DRŽAVNE CESTE

1.1. Plan priliva sredstava

PLAN PRILIVA SREDSTAVA ZA FINANCIRANJE DRŽAVNIH CESTA OD 2005. DO 2008. GODINE

Tablica 8.

u mln kn

Redni broj	O P I S	2005.	2006.	2007.	2008.	Ukupno 2005. - 2008.
0	1	2	3	4	5	6
1.	VLASTITI PRIHODI	1.550	1.614	1.682	1.754	6.600
1.1.	Naknada za ceste u cijeni goriva	1.477	1.536	1.597	1.661	6.271
1.2.	Ostale naknade za ceste i drugi prihodi	73	78	85	93	329
2.	DUGOR. KREDITI	600	800	900	1.000	3.300
	UKUPNO	2.150	2.414	2.582	2.754	9.900

Izvor: Hrvatske ceste d.o.o.

Od ukupno planiranog priliva sredstava, 9.900 mln kn, na redovne prihode otpada 6.600 mln kn, ili 67%, a na dugoročne kredite 3.300 mln kn, ili 33%.

Od redovnih izvora, iz naknade za ceste u cijeni goriva planira se ostvariti 6.271 mln kn, ili 95%.

Kod naknade za ceste u cijeni goriva, 0,60 kn/l goriva, planiran je godišnji porast od 4%, baziran na porastu potrošnje goriva. S obzirom na očekivani godišnji porast turističkog prometa i ubrzanu izgradnju autocesta i ostale mreže cesta, ovaj pristup možemo smatrati restriktivnim. Ostale naknade i prihodi Hrvatskih cesta d.o.o., koji iznose 329 mln kn i čine 5% vlastitih prihoda, definirani su Zakonom o javnim cestama i to su:

- naknada od vozila registriranih izvan Republike Hrvatske,
- naknada za izvanredni prijevoz,
- naknada za prkomjernu uporabu javne ceste,
- naknada za korištenje cestovnog zemljišta i od obavljanja pratećih uslužnih djelatnosti te
- ostali prihodi

Zbog trenda porasta prometa te očekivanog povećanja priliva sredstava od korištenja cestovnog zemljišta i od obavljanja pratećih uslužnih djelatnosti, priliv od ostalih naknada i drugih prihoda planiran je s prosječnim porastom od 8% godišnje.

Uz redovne izvore sredstava, za financiranje građenja i održavanja državnih cesta, Hrvatske ceste d.o.o. koriste i dugoročne kredite domaćih i inozemnih kreditora.

U razdoblju od 2005. do 2008. godine Hrvatske ceste d.o.o. planiraju se zadužiti s ukupno 3.300 mlrd kuna kredita. Kreditna sredstva koja se misle angažirati u sljedeće četiri godine za

državnu mrežu cesta unutar su kvote mogućeg zaduženja za ceste, 25%, u odnosu na oko 1,5% planiranog BDP u tom razdoblju.

Otplate ugovorenih i ukupno predviđenih kredita niti u jednoj godini neće prelaziti 15% redovnih prihoda Hrvatskih cesta d.o.o. i neće ugroziti ulaganja u programe i tekuće poslovanje.

1.2. Plan ulaganja sredstava

Za slijedeće četverogodišnje razdoblje planira se u programe građenja i održavanja državnih cesta, kao i za razvoj županijskih i lokalnih cesta, uložiti sredstva prema slijedećoj strukturi izdataka:

PLAN ULAGANJA SREDSTAVA ZA PROGRAME RADOVA NA DRŽAVNIM CESTAMA U RAZDOBLJU OD 2005. DO 2008. GODINE

Tablica 9.

u mln kn

Redni broj	O P I S	2005.	2006.	2007.	2008.	Ukupno 2005. - 2008.
0	1	2	3	4	5	6
1.	Strateške studije i razvoj	30	20	20	20	90
2.	Investicije	1.089	1.181	1.161	1.169	4.600
2.1.	Projektiranje	30	40	35	31	136
2.2.	Izvlaštenje nekretnina	60	70	70	70	270
2.3.	Građenje	975	1.046	1.031	1.048	4.100
2.4.	Nabavke osnovnih sredstava	24	25	25	20	94
3.	Održavanje	613	793	971	1.123	3.500
3.1.	Redovno	370	390	410	430	1.600
3.2.	Izvanredno	90	100	110	124	424
3.3.	Betterment	153	303	451	569	1.476
4.	Sufinanciranje razvoja županijskih i lokalnih cesta	240	240	240	240	960
5.	Troškovi upravljanja	118	120	125	130	493
6.	Financijski izdaci	60	60	53	58	231
7.	Otplata kredita	--	--	12	14	26
	UKUPNO	2.150	2.414	2.582	2.754	9.900

Izvor: Hrvatske ceste d.o.o.

STRATEŠKE STUDIJE I RAZVOJ

Tablica 10.

u mln kn

Redni broj	OPIS	2005.	2006.	2007.	2008.	Ukupno 2005.-2008.
0	1	2	3	4	5	6
1.	Razvojne pripreme za autoceste s naplatom	3,80	-	-	-	3,80
2.	Razvojne pripreme za ostale ceste	16,04	8,00	10,00	10,00	44,04
3.	Ostale studije	7,36	9,00	7,00	7,00	30,36
4.	Informatičke studije	0,80	1,00	1,00	1,00	3,80
5.	Ostale interventne studije	2,00	2,00	2,00	2,00	8,00
	UKUPNO	30,00	20,00	20,00	20,00	90,00

Izvor: Hrvatske ceste d.o.o.

U narednom planskom razdoblju intenzivno će se nastaviti s financiranjem izrade strateških studija i istraživanja za ukupnu mrežu javnih cesta, a posebno za pravovremeno dovršenje nužne projektne dokumentacije za realizaciju planiranog programa gradnje autocesta. Za tu namjenu planira se u razdoblju od 2005. do 2008. godine utrošiti ukupno 90 mln kn.

INVESTICIJE

Tablica 11.

u mln kn

Redni broj	OBJEKT	UKUPNO 2005.-2008.	GODINA			
			2005.	2006.	2007.	2008.
0	1	2	3	4	5	6
I. SPOJEVI AUTOCESTA						
1.	SOLIN-KLIS-SINJ	210,00	125,00	85,00	-	-
1.1.	ROTOR BILICE-MRAVINCI (puni profil)	70,00	45,00	25,00	-	-
1.1.1.	Tunel Mravinci	46,00	30,00	16,00	-	-
1.1.2.	Dračevac-Majdan, vijadukt Majdan	8,00	5,00	3,00	-	-
1.1.3.	Dračevac-Majdan, dionica: Dračevac-Mačkovac	16,00	10,00	6,00	-	-
1.2.	ČVOR GRLO-PODI (puni profil)	70,00	40,00	30,00	-	-
1.2.1.	Čvor Grlo-Podi, objekti	37,00	20,00	17,00	-	-
1.2.2.	Čvor Grlo-Podi, trasa	33,00	20,00	13,00	-	-
1.3.	PODI-KRIŽICE	70,00	40,00	30,00	-	-
1.3.1.	Podi-Križice	70,00	40,00	30,00	-	-

2.	ZADAR-ČVOR ZADAR 2	90,00	20,00	30,00	20,00	20,00
2.1.	Zadar-Čvor Zadar 2	90,00	20,00	30,00	20,00	20,00
3.	TROMILJA-RAŽINE	90,00	60,00	-	15,00	15,00
3.1.	Šibenik (spoj na D 8)-čvor Dubrava	60,00	60,00	-	-	-
3.2.	Čvor Šibenik-Tromilja (spoj na D 33)	30,00	-	-	15,00	15,00
4.	ČVOR BISKO	60,00	20,00	40,00	-	-
4.1.	Čvor Bisko (spoj D 62- D 60)	60,00	20,00	40,00	-	-
5.	MASLENIČKI MOST-OBNOVA	20,00	20,00	-	-	-
5.1.	Maslenički most-obnova	20,00	20,00	-	-	-
6.	ČVOR UMAG-DRAGONJA	30,00	30,00	-	-	-
6.1.	Čvor Umag-Dragonja (Plovanija-Kaštel)	30,00	30,00	-	-	-
7.	ČVOR ŠESTANOVAC	20,00	5,00	15,00	-	-
7.1.	Čvor Šestanovac-Šestanovac	20,00	5,00	15,00	-	-
	UKUPNO I.	520,00	280,00	170,00	35,00	35,00
II.	PROGRAM GRADNJE I REKONSTRUKCIJE BRZIH CESTA					
1.	PRIGORSKO-PODRAVSKA SPOJNA CESTA S ODVOJCIMA	300,00	70,00	90,00	140,00	-
1.1.	Sveta Helena-Vrbovec-Bjelovar-Đurđevac,dionica: Vrbovec-Gradec	300,00	70,00	90,00	140,00	-
2.	ZAPADNA ZAIBILAZNICA OSIJEKA	240,00	36,00	78,00	98,00	28,00
2.1.	Darda-Osijek	240,00	36,00	78,00	98,00	28,00
3.	JADRANSKA CESTA KROZ RIJEČKU AGLOMERACIJU	964,10	182,80	246,80	222,00	312,50
3.1.	dionica: Orehovica-Druga-Sveti Kuzam	276,60	122,80	141,80	12,00	-
3.2.	dionica: Sveti Kuzam-Križišće	252,50	-	10,00	70,00	172,50
3.3.	Spojna cesta Luka Brajdica-Čvor Draga D 404	345,00	60,00	75,00	120,00	90,00
3.4.	Orehovica-Diračje, II. faza (puni profil)	90,00	-	20,00	20,00	50,00
4.	JADRANSKA CESTA KROZ SPLITSKU AGLOMERACIJU	835,00	28,00	176,00	295,00	336,00
4.1.	Plano-Split	345,00	28,00	79,00	98,00	140,00
4.2.	Stobreč-Dugi Rat-Omiš	490,00	-	97,00	197,00	196,00
	UKUPNO II.	2.339,10	316,80	590,80	755,00	676,50

OSTALI PROGRAMI III. ZAHVATA NA DRŽAVNIM CESTAMA						
1.	Rekonstrukcija D 8 kroz Zadar, III. dionica	9,00	9,00	-	-	-
2.	Ulaz u luku Ploče	20,00	20,00	-	-	-
3.	Cesta Tunel "Učka"-Labin, dionica: Boljunsko Polje-Mandići-obilaznica Vranja	25,00	6,00	3,00	8,00	8,00
4.	Zapadna vezna cesta u Slavonskom Brodu	25,00	25,00	-	-	-
5.	Izmještanje D 30 iz centra Velike Gorice	60,00	30,00	20,00	10,00	-
6.	Rekonstrukcija raskrižja D 510 i Ž 2068 (kružni tok-rotor) u Varaždinu	2,50	2,50	-	-	-
7.	Presečno-Gornje Makojišće (Novi Marof)	1,80	1,80	-	-	-
8.	Prelaganje trase ceste D 7 Slavonski Šamac	25,00	15,00	10,00	-	-
9.	Rekonstrukcija ceste kroz Muć	2,70	2,70	-	-	-
10.	Posedarje - Ražanac L=15,0 km	20,00	10,00	10,00	-	-
11.	Krapinske Toplice-Čret	5,00	5,00	-	-	-
12.	Duga Resa-Čvor Novigrad-Netretić	3,00	1,00	1,00	1,00	-
13.	Mostanje-Vukmanički Cerovac	50,00	5,00	10,00	10,00	25,00
14.	Ulaz u Šibensku luku	20,00	5,00	5,00	5,00	5,00
15.	Most kopno-otok Čiovo	35,00	3,00	3,00	15,00	14,00
16.	Dubrovnik-Čilipi	60,00	3,00	10,00	20,00	27,00
17.	Popovec - Marija Bistrica - Zlatar Bistrica – Zabok	39,00	2,00	5,00	12,00	20,00
18.	Prolaz kroz Belišće L=1,40 km	5,00	5,00	-	-	-
19.	Veli Vrh-čvor Istarski Ipsilon	40,00	2,50	10,00	27,50	-
20.	Novigrad-Čvor Nova Vas, I. dionica	25,00	15,00	10,00	-	-
21.	Čvor Nova Vas-Ponte Portone, II. dionica	25,00	-	10,00	15,00	-
22.	Denivelacija križanja na D-8 u Solinu (Mravinci)	2,00	-	-	2,00	-
23.	Vitaljina-Đurinići	10,00	5,00	5,00	-	-
24.	Špilnik-Čovići	10,00	5,00	5,00	-	-
25.	Most na D 57 u Lipovcu	12,00	5,00	5,00	2,00	-
26.	Projekti obnove neasfaltiranih državnih cesta	30,00	7,50	7,50	7,50	7,50
27.	Obilaznice gradova (Virovitica, Varaždin, Čakovec, Bjelovar, Čazma, Našice, Vinkovci, Metković, Gospić, Zaprešić i dr.)	222,10	87,40	58,70	31,00	45,00
UKUPNO III.		784,10	278,40	188,20	166,00	151,50

IV.	REKONSTRUKCIJE I UREĐENJE CESTA NA OTOCIMA (OTOČNI PROGRAM)					
1.	Otok Šolta-Izgradnja spojne ceste Trajektna luka Rogač-Grohote	2,00	1,00	1,00	-	-
2.	Obilaznica grada Krka	18,00	18,00	-	-	-
3.	Otok Korčula: dionica Dubova-Kapje (nova trasa), Žrnovo	40,00	10,00	5,00	5,00	20,00
4.	Projekt Pelješac - Most kopno – Pelješac - prilazne ceste	630,00	85,00	145,00	155,00	245,00
5.	Porozina-Vransko jezero-Cres-Lošinj, dionica: Vransko jezero	70,00	30,00	40,00	-	-
6.	Porozina-Vransko jezero-Cres-Lošinj, dionica: Obilaznica Nerezina	20,00	-	-	5,00	15,00
7.	Trajektni prijelaz Prapatno	5,40	5,40	-	-	-
	UKUPNO IV.	785,40	149,40	191,00	165,00	280,00
V.	REKONSTRUKCIJE I UREĐENJE CESTA I MOSTOVA UZ GRANICU					
1.	Most Jasenovac	1,00	1,00	-	-	-
2.	Most preko Sutle	1,70	1,70	-	-	-
3.	Most preko Mure	13,70	13,70	-	-	-
	UKUPNO V.	16,40	16,40	-	-	-
VI.	PROGRAM DENIVELACIJE I OSIGURANJA CESTOVNO-ŽELJEZNIČKIH PRIJELAZA					
1.	Virje	18,00	-	10,00	8,00	-
2.	Cabuna	18,00	18,00	-	-	-
	UKUPNO VI.	36,00	18,00	10,00	8,00	-
VII.	OSTALI INTERVENTNI PROJEKTI					
1.	Interventni programi	25,00	6,00	6,00	7,00	6,00
	UKUPNO VII.	25,00	6,00	6,00	7,00	6,00
VIII.	NABAVKE OSNOVNIH SREDSTAVA					

1.	Nabavke osnovnih sredstava (PUO, izgradnja objekata, oprema, inform. projekti i dr.)	94,00	24,00	25,00	25,00	20,00
UKUPNO VIII.		94,00	24,00	25,00	25,00	20,00
UKUPNO I.+II.+III.+IV.+V.+VI.+VII.+VIII.		4.600,00	1.089,00	1.181,00	1.161,00	1.169,00

Izvor: Hrvatske ceste d.o.o.

U planskom razdoblju od 2005. do 2008. godine planira se investirati u državne ceste ukupno 4,6 mlrd kn, ili 46,5%, od čega:

- u projektiranje 136 mln kn,
- za izvlaštenje nekretnina 270 mln kn,
- za građenje 4,1 mlrd kn, i
- za nabavu ostale dugotrajne imovine (izgradnja PUO, ostalih objekata, nabava opreme, informatički projekti i dr.) 94 mln kn.

Ovako predviđena struktura ulaganja ima orijentacijski karakter, jer je u ovom trenutku za ovako veliki broj projekata teško predvidjeti troškove investicija za pojedinu namjenu. Isto tako ukupni planirani iznosi investicija kod svih projekata nisu i konačni, zbog toga što dovršenje projektne dokumentacije i ostalih priprema tek predstoji i zbog toga što će se potpuno dovršenje pojedinih dionica i objekata u kontinuitetu završiti poslije 2008. godine.

Dosadašnjim obimom ulaganja u održavanje, u 2004. godini ostvareno je oko 72 % utvrđenog standarda redovnog održavanja (u 2001. godini ostvareno je 40 %) i 86 % utvrđenog standarda izvanrednog održavanja (prema 21 % u 2001. godini).

Moramo napomenuti da ovi pokazatelji služe samo kao slikoviti prikaz ulaganja u poboljšanje cestovne infrastrukture, ali ne mogu poslužiti kao egzaktno mjerilo poboljšanja stanja cesta, budući da bi trebalo revidirati mjere za ocjenu standarda ili odrediti druge kriterije za ocjenjivanje stanja cesta. Međutim, bez obzira na način ocjenjivanja, ulaganjem u održavanje javnih cesta podignuta je razina kvalitete cestovne mreže na razinu koju nameću potrebe suvremenog cestovnog prometa, a to je ujedno i ostvarenje jednog od ciljeva Strategije.

**PREGLED PLANIRANIH ULAGANJA U ODRŽAVANJE
DRŽAVNIH CESTA U RAZDOBLJU
OD 2005. DO 2008. GODINE**

Tablica 12.

u mln kn

Redni broj	OPIS	2005.	2006.	2007.	2008.	UKUPNO 2005.-08.	% ulaganja
0	1	2	3	4	5	6	7
1.	Redovno održavanje	370	390	410	430	1.600	46
2.	Izvanredno održavanje	90	100	110	124	424	12
3.	Betterment	153	303	451	569	1.476	42
	UKUPNO	613	793	971	1.123	3.500	100 %

Izvor: Hrvatske ceste d.o.o.

Predviđeno ulaganje u održavanje državnih cesta u razdoblju od 2005. do 2008. godine je 3.500 mln kn i znači povećanje ulaganja za ovu namjenu, u odnosu na prethodno četverogodišnje razdoblje, za 47 %.

Za redovno održavanje uložiti će se 1.600 mln kn ili 16 % više nego u prethodnom razdoblju.

Za izvanredno održavanje i rekonstrukciju (betterment), planira se uložiti 1.900 mln kn, što znači povećanje od 89,05 %.

Programima izvanrednog održavanja trebalo bi se u slijedećem četverogodišnjem razdoblju poboljšati slijedeći broj kilometara državnih cesta:

Program betterment, koji s izvanrednim održavanjem doprinosi poboljšanju kvalitete postojeće mreže državnih cesta, planira se u razdoblju od 2005. do 2008. godine realizirati u visini 1.476 mln kn, ili 42% ukupnog ulaganja u održavanje državnih cesta. Financiranje planiranog programa realizirat će se dijelom iz kredita Europske investicijske banke, EIB), a dijelom iz vlastitih izvora sredstava Hrvatskih cesta d.o.o. Od 2002. godine u realizaciji je financiranje programa betterment angažiranjem dugoročnog kredita EIB I u visini 60 mln EUR i koji bi se trebao završiti u 2006. godini kad se planira nastavak programa betterment s kreditom EIB II, također u visini 60 mln EUR. Dosadašnjim programom betterment obuhvaćeno je 27 dionica ili 414,25 km državnih cesta dok se programom betterment II planira obuhvatiti 53 dionice s ukupno 687,76 kilometara državnih cesta.

IZVANREDNO ODRŽAVANJE

Tablica 13.

Redni broj	Županija	Vrsta izvanrednog održavanja	Duljina (km)	Iznos (mil. kn)
1.	Bjelovarsko-bilogorska	a. obnova kolnika	26,45	18,7
		b. obnova objekata		1,4
2.	Brodsko-posavska	a. obnova kolnika	5,94	3,8
		b. obnova objekata		2,3
3.	Dubrovačko-neretvanska	a. obnova kolnika	13,00	16,1
		b. obnova objekata		3,1
4.	Istarska	a. obnova kolnika	12,20	15,1
		b. obnova objekata		0,0
5.	Karlovačka	a. obnova kolnika	18,48	12,7
		b. obnova objekata		4,6
6.	Koprivničko-križevačka	a. obnova kolnika	19,31	15,5
		b. obnova objekata		0,4
7.	Krapinsko-zagorska	a. obnova kolnika	9,88	7,2
		b. obnova objekata		3,2
8.	Ličko-senjska	a. obnova kolnika	41,60	27,3
		b. obnova objekata		0,8
9.	Međimurska	a. obnova kolnika	1,71	1,7
		b. obnova objekata		2,1
10.	Osječko-baranjska	a. obnova kolnika	21,38	22,0
		b. obnova objekata		0,6
11.	Primorsko-goranska	a. obnova kolnika	18,41	16,0
		b. obnova objekata		9,8
12.	Požeško-slavonska	a. obnova kolnika	11,08	9,6
		b. obnova objekata		1,4
13.	Splitsko-dalmatinska	a. obnova kolnika	28,10	28,2
		b. obnova objekata		9,2
14.	Sisačko-moslavačka	a. obnova kolnika	21,93	15,8
		b. obnova objekata		4,7
15.	Šibensko-kninska	a. obnova kolnika	17,15	13,2
		b. obnova objekata		3,6
16.	Virovitičko-podravska	a. obnova kolnika	2,78	3,5
		b. obnova objekata		0,0
17.	Vukovarsko-srijemska	a. obnova kolnika	19,44	14,7
		b. obnova objekata		0,0
18.	Varaždinska	a. obnova kolnika	1,97	2,7
		b. obnova objekata		2,2
19.	Zadarska	a. obnova kolnika	35,00	20,9
		b. obnova objekata		8,0
20.	Zagrebačka i grad Zagreb	a. obnova kolnika	6,37	12,4
		b. obnova objekata		1,5
21.	Ostali troškovi (projektiranje, nadzor i kontrolna ispitivanja, oprema i ostalo)			88,2

UKUPNO:

a. obnova kolnika	km	332,18	276,9
b. obnova objekata			58,9
c. ostali troškovi			88,2

SVEUKUPNO:			424,0
-------------------	--	--	--------------

Izvor: Hrvatske ceste d.o.o.

Programom obnove kolnika predviđeno je obnoviti ukupno 332,18 km državnih cesta s 276,9 mln kn. Istovremeno izvršit će se obnova mostova, propusta, potpornih zidova, klizišta i prometne opreme cesta i izraditi projekti u ukupnom iznosu od 147,1 mln kn.

**PROGRAM RADOVA NA OBNOVI DRŽAVNIH CESTA
ZA RAZDOBLJE OD 2005. DO 2008. GODINE**

Tablica 14.

u mln kn

OPIS	GODINA				UKUPNO 2005.- 2008. GODINA
	2005.	2006.	2007.	2008.	
0	1	2	3	4	5
BETTERMENT I	153	303	135		591
BETTERMENT II			316	569	885
UKUPNO	153	303	451	569	1.476

Izvor: Hrvatske ceste d.o.o.

BETTERMENT I

Tablica 15.

REDNI BROJ	BROJ CESTE	DIONICA	DULJINA km
0	1	2	3
1.	D30	Velika Gorica – Žažina	27,80
2.	D225	Zaprešić – Harmica	10,70
3.	D2	Bartolovec – Ludbreg	7,00
4.	D2	Dubrava Križovljanska - Varaždin	24,20
5.	D2	Kloštar Podravski - Lozan	16,00
6.	D8	Gr. Prijelaz Pasjak - Rupa (D-24)	7,00
7.	D8	Senj – Karlobag	11,60
8.	D8	Karlobag – Mandalena	31,10
9.	D8	Karlobag bypass	3,20
10.	D2	Lozan – Virovitica	12,80
11.	D8	Seline - Maslenički most	7,10
12.	D8	Posedarje - Zeleni Hrast	2,00
13.	D54	Maslenica - Zaton Obrovački	9,85
14.	D2	Čačinci - Donja Motičina	16,66
15.	D517	Beli Manastir – Valpovo	27,48
16.	D8	Zapadni ulaz u Šibenik	5,05
17.	D8	Most Morinja - Marina Kremnik	17,41
18.	D46	Vinkovci – Tovarnik	32,77
19.	D214	Županja- Posavski Podgajci - Gunja	27,23
20.	D518	Osijek - Gaboš – Jarmina	30,05
21.	D8	Ruskamen – Dupci	13,50
22.	D8	Baška Voda - Sveti Vepric	6,70
23.	D8	Cesta kroz Makarsku	4,30
24.	D39	Šestanovec – Dupci	12,40
25.	D44	Buzet – Ponte Proton	24,50
26.	D8	Zaton Doli – Orašac	17,55
27.	D20	Čakovec – Varaždin	8,30
UKUPNA DULJINA km:			414,25

Izvor: Hrvatske ceste d.o.o.

BETTERMENT II

Tablica 16.

REDNI BROJ	BROJ CESTE	DIONICA	DULJINA km
0	1	2	3
1.	D28	Bjelovar – Patkovac	9,24
2.	D43	Bjelovar – Narta	8,87
3.	D45	V. Zdenci - Hercegovac	6,53
4.	D5	Doljani – Omanovac	13,11
5.	D49	Pleternica – Batrina	16,72
6.	D53	Podcrkavlje - Podvinje	5,90
7.	D2	Našice – Bizovac	20,63

8.	D7	Čepin – Vuka	8,50
9.	D515	Našice – Bračevci	13,67
10.	D34	Slatina – Čađavica	15,22
11.	D55	Vinkovci – Županja	17,80
12.	D64	Gračišće – Kršan	14,26
13.	D66	Barban – Most Raša	8,46
14.	D66	Vozilići – Brseč	13,43
15.	D1	Korenica – Debelo Brdo	9,33
16.	D25	Bunić – Ljubovo	6,50
17.	D25	Brušane – Baške Oštarije	10,51
18.	D50	Čvor Sv. Rok - Gračac	20,40
19.	D52	Špilnik – Babin Potok	22,00
20.	D405	D8 – Jablanac	7,06
21.	D100	Vodice – Orlec	11,64
22.	D102	Njivice – Treskavac	21,87
23.	D105	Lopar – Rab	11,50
24.	D8	Novi Vinodolski - Kozica	12,71
25.	D8	Živogošće – Ploče	28,81
26.	D8	Ćilipi – Karasovići	14,23
27.	D1	Pađene - Križanje St. Straža	5,88
28.	D1	Knin – Biskupija	5,86
29.	D33	Drniš – Pakovo Selo	10,10
30.	D39	Cista Provo - Šestanovac	7,95
31.	D60	Lovreč – Imotski	22,45
32.	D116	Jelsa – Poljice	15,00
33.	D27	D502 – Benkovac	12,00
34.	D106	Ražanac – Posedarje	12,48
35.	D110	Kukljica – Nevidane	12,46
36.	D306	Most Vir – Kožino	18,51
37.	D62	Šestanovac - Lovrinčević	16,20
38.	D36	Selce – D. Kupčina	14,68
39.	D35	Kuzminec – A2 (Začretje)	7,70
40.	D205	Risvica – Dubrovčan	10,40
41.	D206	Valentinovo – Krapina	8,53
42.	D6	Topusko - Glina	15,50
43.	D224	Komarevo – Brđani	5,43
44.	D37	Petrinja – Gora	9,20
45.	D2	Most Plitvica - Koprivnica	27,75
46.	D3	Turčin – Novi Marof	10,10
47.	D35	Vidovec – Lepoglava	18,22
48.	D309	Samobor – Sv. Nedjelja	4,41
49.	D29	Marija Bistrica – Kašina (Laz)	10,88
50.	D31	V. Gorica – M. Buna	5,68
51.	D43	Ivanić Grad	7,15
52.	Ž1042	Kalinovica – Draganić	25,04
53.	Ž2196	D205 – Čvor Zaprešić	19,33
UKUPNA DULJINA km:			687,76

Izvor: Hrvatske ceste d.o.o.

Prema prikupljenim podacima o sadašnjem stanju mreže državnih cesta i raspoloživi s podacima o mogućim ulaganjima u održavanje i rekonstrukciju cesta u razdoblju od 2005. do 2008. godine, očito je da dozvoljena sredstva neće biti dostatna za postizanje željenog rezultata vezano uz kvalitetu stanja cesta, ali će voditi ka zaustavljanju dugogodišnjeg trenda pogoršanja stanja državnih cesta te ka povećanju razine sigurnosti i udobnosti vožnje, smanjenju budućih potreba za većim ulaganjima, a samim tim vodit će i k pozitivnim kretanjima u gospodarstvu kao jednom od ciljeva Strategije.

SUFINANCIRANJE RAZVOJA ŽUPANIJSKIH I LOKALNIH CESTA

Tablica 17.

u mln kn

Redni broj	O P I S	2005.	2006.	2007.	2008.	UKUPNO 2005.-2008.
0	1	2	3	4	5	6
	Sufinanciranje ŽUC od strane Hrvatskih cesta d.o.o.-UKUPNO	240	240	240	240	960
1.	ujednačavanje minimalnog standarda održavanja	27	27	27	27	108
2.	Raspored sredst. prema prometnoj opterećenosti	128	128	128	128	512
3.	Raspored sredst. prema stupnju modernizir. cesta	50	50	50	50	200
4.	Raspored interventnih sredstava	35	35	35	35	140

Hrvatske ceste d.o.o. značajno sudjeluju u izvorima sredstava županijskih uprava za ceste za održavanje i građenje županijskih i lokalnih cesta. U naredne četiri godine planira se s te osnove izdvojiti 960 mln kuna. S osnova sufinanciranja ne bi došlo do direktnog povećanja sadašnjeg godišnjeg iznosa od 240 mln kuna, ali imajući u vidu preuzimanje dijela županijskih cesta (paralelnih s autocestama) pod upravljanje HC-a, indirektno bi se povećalo izdvajanje HC-e za održavanje županijskih cesta.

Kriteriji za raspored planiranih sredstava po županijskim upravama bili bi sljedeći:

- ujednačavanje minimalnog standarda održavanja;
- prometna opterećenost županijskih i lokalnih cesta;
- postizanje potrebnog stupnja moderniziranosti županijskih i lokalnih cesta;
- od ukupno planiranih 240 mln kn godišnje, dio koji čini kategoriju interventnih sredstava bio bi raspoređen po posebnim nalogima ministra mora, turizma, prometa i razvitka

Sredstva namjenjena za sufinanciranje ŽUC-e od strane HC-a uložiti će se u programe razvoja i održavanja županijskih i lokalnih cesta.

TROŠKOVI UPRAVLJANJA

Troškove upravljanja čine troškovi zaposlenih (plaće, doprinosi i naknade), materijalni troškovi i izvanredni izdaci. Za plansko razdoblje od 2005. do 2008. godine ovi troškovi planiraju se u ukupnom iznosu od 493 mln kn, što iznosi 5% planiranih ukupnih ulaganja, odnosno godišnji porast u prosjeku 3,75 %.

FINANCIJSKI IZDACI

Financijske izdatke čine kamate i naknade na dugoročne kredite, zatezne kamate, tečajne razlike i ostali financijski troškovi.

OTPLATA KREDITA

Prema ugovorima o dugoročnom zaduživanju te planovima otplate kredita u korištenju, prva otplata glavnice kredita (PBZ) počinje u 2007. godini. Otplate glavnica kredita EIB i IBRD počinju u 2008. godini.

2. AUTOCESTE

Izgradnja autocesta je od strateškog značaja za Republiku Hrvatsku jer se njima predviđa postići:

- utjecaj na sveopći razvitak zemlje i pojedinih područja, razvitak prioriternih gospodarskih grana (turizam, poljoprivreda, promet industrija)
- ravnomjerni područni razvitak, s posebnim utjecajem na nerazvijene dijelove Hrvatske (gorska područja, slabo naseljena područja)
- porast zaposlenosti i pozitivan utjecaj na demografski razvoj
- povezivanje Hrvatske u europski prometni sustav i tranzitna uloga Hrvatske (povezanost jadranskih luka i velikih prometnih čvorišta u Hrvatskoj i Europi)
- uklanjanje uskih grla u prometnoj infrastrukturi, bolji protok ljudi i roba
- sigurnost prometa, udobnost i ušteda vremena putovanja
- povećanje mobilnosti pučanstva
- daljnje prometno povezivanje regija Hrvatske (Rijeka – Žuta Lokva, Split – Ploče – Dubrovnik, Zagreb – Sisak, Zagreb – Goričan, Beli Manastir – Osijek - Svilaj, kao i njihovo povezivanje s Europom
- revitalizacija morskih i riječnih luka

2.1. Hrvatske autoceste d.o.o.

Program građenja, održavanja i upravljanja autocesta za razdoblje 2005. – 2008. godine

Program građenja autocesta za razdoblje 2005. – 2008. godine

Hrvatske autoceste, nakon što se do 30. lipnja 2005. godine dovrši i pusti u promet 48 kilometara autoceste Bosiljevo - Split i autoceste Rupa – Rijeka, planiraju započeti izgradnju na slijedećim pravcima:

- Koridor Vc od Belog Manastira, preko Osijeka do granice BiH, te na jugu, od granice BiH do luke Ploče
- Od Splita do Dubrovnika
- Od Rijeke do Žute Lokve
- Od Županje do Lipovca
- Od Zagreba do Siska
- Granični spojevi - Rupa, Goričan, Macelj

U razdoblju 2005. – 2008. godine planiraju se radovi na pravcima autocesta i dionicama, kako slijedi:

Tablica 18.

u 000 kuna

R. br.	Naziv projekta	km	Preostala vrijednost investicije	2005.	2006.	2007.	2008.	Rok puštanja u promet
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	DRAGONJA – PULA - RIJEKA (Istarski ipsilon – koncesija)							
1.1.	Nova Vas - Medaki (samo priprema)	29,2	515	515	0	0	0	u prometu
1.2.	Vodnjan - Pula	13,1	52.520	52.520	0	0	0	2006.
	Ukupno 1.	42,3	53.035	53.035	0	0	0	
2.	ZAGREB - VARAŽDIN - GORIČAN							
2.1.	Sv. Helena - Komin	10,0	1.232	1.232	0	0	0	u prometu
2.2.	Komin - B. Hum	12,3	1.236	1.236	0	0	0	
2.3.	B. Hum - Novi Marof	9,5	21.335	21335	0	0	0	
2.4.	Novi Marof - Varaždin	14,0	45.501	45.501	0	0	0	
2.5.	Varaždin - Čakovec	15,6	1.215	1.215	0	0	0	
2.6.	Čakovec - Goričan	16,0	950	950	0	0	0	2006.
2.7.	Goričan - granica Mađarske	1,4	89.680	14.520	75.160	0	0	
	Ukupno 2.	78,8	161.149	85.989	75.160	0	0	
3.	ZAGREB – KRAPINA - MACELJ (koncesija)							
3.1.	Krapina - Macelj	19,4	90.828	31.178	59.650	0	0	2007.
3.2.	Gubaševo - Krapina	15,7	6.180	6.180	0	0	0	u prometu
	Ukupno 3.	35,1	97.008	37.358	59.650	0	0	
4.	BREGANA – ZAGREB - LIPOVAC							
4.1.	Bregana - Zagreb	14,0	26.873	22.253	4.620	0	0	u prometu
4.2.	Jankomir - Ivanja Reka	27,7	162.750	78.850	83.900	0	0	2006.
4.3.	Čvor Kosnica		70.647	14.477	56.170	0	0	u prometu
4.4.	Ivanja Reka - V. Kapanica	208,4	281.481	164.961	109.150	7.370	0	2006.
4.5.	V. Kapanica - Županja	25,9	6.785	6.785	0	0	0	iza 2008.
4.6.	Županja - Lipovac	29,0	776.250	346.740	398.610	30.900	0	
4.7.	Okučani - granica BiH (projekti)	9,5	15.000	7.000	8.000	0	0	
	Ukupno 4.	314,5	1.339.786	641.066	660.450	38.270	0	
5.	BOSILJEVO - SV. ROK - ZADAR - ŠIBENIK – SPLIT							
5.1.	Bosiljevo - tunel Mala Kapela	35,9	62.538	62.538	0	0	0	u prometu
5.2.	Tunel Mala Kapela	5,7	186.203	186.203	0	0	0	2005.
5.3.	Tunel Mala Kapela - čvor Sv. Rok	100,9	321.398	321.398	0	0	0	u prometu
	Ukupno 5.1. - 5.3.	142,5	570.139	570.139	0	0	0	
5.4.	Čvor Sv. Rok - Zadar 2	54,7	27.553	17.283	10.270	0	0	u prometu
5.5.	Zadar 2 - Pirovac	37,0	56.822	56.822	0	0	0	2005.
5.6.	Pirovac - Vrpolje	33,7	947.973	931.555	16.418	0	0	u prometu
5.7.	Vrpolje - Dugopolje	44,7	28.428	28.428	0	0	0	
	Ukupno 5.4. - 5.7.	170,1	1.060.776	1.034.088	26.688	0	0	
	Ukupno 5.	312,6	1.630.915	1.604.227	26.688	0	0	
6.	SPLIT – PLOČE							
6.1.	Dugopolje - Bisko	11,8	787.890	196.240	390.800	200.850	0	2007.
6.2.	Bisko - Šestanovac	25,2	1.361.315	125.120	844.795	391.400	0	u prometu cijeli pravac 2008.
6.3.	Šestanovac - Zagvozd	13,0	589.114	26.424	109.490	154.500	298.700	
6.4.	Zagvozd - Ravča	26,9	1.089.195	22.095	223.950	338.450	504.700	
6.5.	Ravča - Ploče	19,3	1.115.878	5.219	245.340	324.022	541.297	
	Ukupno 6.	96,2	4.943.392	375.098	1.814.375	1.409.222	1.344.697	

u 0000 kuna

R. br.	Naziv projekta	km	Preostala vrijednost investicije	2005.	2006.	2007.	2008.	Rok puštanja u promet
0	1	2	3	4	5	6	7	8
7.	RUPA - RIJEKA - ŽUTA LOKVA							
7.1.	Čvor Rupa - Jurdani	14,4	422.304	415.184	3.090	0	4.030	9km 2005.
7.2.	Križišće - N.Vinodolski (projekti)	24,0	35.301	0	11.301	12.000	12.000	iza 2008.
7.3.	N. Vinodolski - Senj (projekti)	17,0	8.000	0	0	0	8.000	
7.4.	Senj - Žuta Lokva (projekti)	15,1	36.685	6.000	19.173	11.512	0	
Ukupno 7.		70,5	502.290	421.184	33.564	23.512	24.030	
8.	BELI MANASTIR - granica BiH							
8.1.	Granica RM - Beli Manastir	5,1	10.881	0	0	0	10.881	iza 2008.
8.2.	Beli Manastir - Osijek	24,5	38.500	10.500	12.000	16.000	0	2008.
8.3.	Osijek - Đakovo	32,5	828.891	29.960	33.785	310.692	454.454	
8.4.	Đakovo - Sredanci	23,0	573.876	29.338	215.092	329.446	0	2007.
8.5.	Sredanci - granica BiH	3,7	5.770	150	0	5.620	0	iza 2008.
Ukupno 8.		88,8	1.457.918	69.948	260.887	661.758	465.335	
9.	ZAGREB - SISAK							
9.1.	Jakuševac - V. Gorica	8,2	328.002	14.646	121.926	191.430	0	2007.
9.2.	V. Gorica - Lekenik	19,7	586.390	8.000	20.000	110.340	448.050	2008.
9.3.	Lekenik - Mošćenica	18,5	42.400	3.500	24.900	14.000	0	iza 2008.
Ukupno 9.		46,4	956.792	26.146	166.826	315.770	448.050	
10.	OSTALO (Krčki most i sustav za naplatu cestarine)							
Ukupno 10.			86.535	51.535	15.000	0	20.000	
Sveukupno 1. - 10.		1.085,2	11.228.820	3.365.586	3.112.591	2.448.531	2.302.112	

Izvor: Hrvatske autoceste d.o.o.

Za predviđeno srednjoročno razdoblje od 2005. – 2008. godine za program građenja autocesta u Republici Hrvatskoj je predviđeno 11.228.820.000 kuna, od toga za otkup zemljišta cca 300.000.000 kuna, projektiranje cca 600.000.000 kuna, a ostalo se odnosi na izmještanje instalacija, građenje te za poslove nadzora.

U promatranom razdoblju predviđeno je puštanje u promet 257 km autocesta u programu HAC-a. Od 257 km 48 km je u izgradnji sa rokom puštanja u promet 2005. godine dok će preostali dio od 209 km započeti i završiti u promatranom razdoblju.

Predviđeno je puštanje u promet i to kako slijedi:

Tablica 19.

Dionice	Puštanje u promet km			
	2005.	2006.	2007.	2008.
Goričan – spoj sa Mađarskom		1		
Tunel Mala Kapela	6			
Pirovac - Vrpolje	33			
Dugopolje - Ploče			37	59
Županja - Lipovac		29		
Jurdani – Permani - Rupa	9			
Sredanci – Đakovo - Osijek			23	32
Zagreb – V. Gorica - Lekenik			8	20
UKUPNO km	48	30	68	111

Izvor: Hrvatske autoceste d.o.o.

Na dionici *Bosiljevo – Sv.Rok*, autoceste *Zagreb - Split* dužine 142 km u prometu je sve osim tunela Mala Kapela (5.762 m) sa sjevernim i južnim priključkom na tunel. Puštanje u promet tog tunela (jedne cijevi) previđeno je u lipnju 2005.

Na dionici *čvor Sv. Rok - Split* dužine 170 km ostalo je nedovršeno 33 km i to dionice Pirovac – Skradin – Šibenik - Vrpolje. Puštanje u promet ovih dionica previđeno je također u lipnju 2005. godine.

Na dijelu *Istarskog ipsilona* planirane aktivnosti predstavljaju obvezu HAC-a prema koncesionaru iz dijela pripremnih radova na dionicama. Prema planu koncesionara 41 km poluautocesta trebao bi biti pušten u promet u toku 2005. a 16 km do kraja 2006. godine.

Na pravcu *Zagreb – Goričan* preostalo je za izgraditi dionicu *Goričan – granica Republike Mađarske* u dužini od 1,3 km. s novim cestovnim graničnim mostom. Prema sporazumu između Vlade RH i Vlade RM projektnu dokumentaciju za most izrađuje Mađarska strana, a troškove izgradnje mosta snositi će zajednički u istom omjeru obje Ugovorne stranke. Izgradnja navedene dionice i mosta bi trebala završiti u listopadu 2006. godine, sa svim pratećim objektima za nadzor graničnog prometa.

Na pravcu autoceste *Zagreb – Macelj* duljine 60,01 km od čega je od 1980. godine do danas izgrađeno 40,7 km, s tim da je na dionici *Jankomir – Zaprešić* izgrađen samo jedan kolnik. Neizgrađeni dio autoceste se planira dovršiti u prvoj polovini 2007. godine. Planirane aktivnosti HAC-a predstavljaju izvršenje obveze Republike Hrvatske kao koncedenta prema koncesionaru, koji prema koncesijskom ugovoru ima obvezu izgraditi dionicu od Krapine do Macelja i drugu traku autoceste od Jankomira do Zaprešića.

Na dionici *Zagreb - Bregana* previđena za izgradnja zidova za zaštitu od buke.

Na pravcu *Split – Šestanovac - Ploče* dužine 96 km planirano je započeti te u promatranom razdoblju i završiti radove na izgradnji kompletne autoceste. U promet 2007. godine planirano je puštanje dionice *Dugopolje - Šestanovac*, dok bi se preostali dio završio do konca 2008. godine.

Na pravcu *Rijeka – Rupa – granica Slovenije* previđeno je puštanje dionica *Jurdani - Perman - Rupa* (9 km) u toku 2005. godine. Na dionici *Čvor Rupa - granica Slovenije* (1,8 km) aktivnosti trebaju biti usklađene s aktivnostima dovršenja autoceste sa slovenske strane.

Na pravcu *Zagreb – Lipovac* planirani iznosi previđaju aktivnosti na razminiranju pojasa od 200+200 m uz autocestu na dionicama *Novska - Okučani - Nova Gradiška*, na proširenju i rekonstrukciji postojećih cestarskih prolaza, dovršenju zidova za zaštitu od buke te na izgradnji novih čvorova *Križ i Rugvica*.

Na dionici *Županja - Lipovac* dužine 29 km previđena je izgradnja i puštanje u promet do kraja 2006. godine.

Na ovom dijelu previđeno je i projektiranje spoja autoceste od Okučana prema granici BIH kod B. Gradiške.

Beli Manastir – Osijek – Svilaj, cestovni pravac dužine 89 km podijeljen je na pet dionica. U promatranom periodu planirano je izgraditi dionice na potezu *Sredanci – Đakovo – Osijek* ukupne dužine 55 km od čega bi 23 km do Đakova bilo pušteno u promet u drugoj polovici 2007. godine.

Pravac *Zagreb - Sisak* dužine 46,00 km podijeljen je na 3 dionice i to: dionica Jakuševac – Velika Gorica duž. 8,00 km, dionica Velika Gorica – Lekenik dužine 20,00 km i dionica Lekenik – Mošćenica duž. 18,00 km. U promatranom periodu planirano je izgraditi dionice do Lekenika.

Na trasi *obilaznice Zagreba* potrebno je izvesti zidove zaštite od buke. Za izgradnju *čvora Kosnica* planiran je početak građenja u toku 2005. godine a završetak izgradnje čvora predviđa se polovinom 2006. godine.

Program održavanja autocesta za razdoblje 2005. – 2008. godine

- **Redovno održavanje autocesta**

Hrvatske autoceste na kraju 2004. godine održavaju 666 km autocesta .

Planirana se na kraju razdoblja novog Programa, redovnim održavanjem obuhvatiti ukupno 925 km autocesta.

Sukladno članku 24. Zakona o javnim cestama, Hrvatske autoceste d.o.o. mogu izravno izvoditi radove redovnog održavanja autocesta i objekata s naplatom, ali za izvođenje tih radova i pružanje usluga naplate cestarine mogu osnovati i posebna trgovačka društva.

Sada Hrvatske autoceste same izvode radove redovnog održavanja za što su u cijelosti osposobljeni, kadrovski i opremom.

U razdoblju 2005. – 2008. godine za redovno održavanje autocesta planirano je utrošiti ukupno 999.600.000 kuna.

- **Izvanredno održavanje autocesta**

Radovi izvanrednog održavanja na autocestama vrlo su kompleksni budući da zahtijevaju velika materijalna sredstva i prethodno kvalitetno planiranje i pripremu.

U razdoblju 2005. – 2008. godina planira se uspostaviti kvalitetniji sustav monitoringa nad postojećom mrežom autocesta visoke razine služnosti, temeljem kojeg će se dobiti potrebni podaci i podloga za analizu postojećeg stanja. Primjenom tih saznanja i suvremene informatičke tehnologije biti će moguće uspostaviti sustav koji će trajno pomoći u planiranju i pripremi daljnjih radova izvanrednog održavanja sukladno tehničko – tehnološkim, zakonskim i tržišnim zahtjevima.

U okviru izvanrednog održavanja planirana je obnova i rekonstrukcija kolničke konstrukcije te pripadajućih objekata, prometne signalizacije, pratećih uslužnih objekata i zelenih površina, sve u cilju poboljšanja kvalitete uvjeta odvijanja prometa na autocestama i smanjenja negativnog utjecaja prometa na autocestama na okoliš.

Projekt sanacije autoceste Zagreb – Lipovac, koji je započeo koncem 2003. godini, obuhvaća dionice Ivanić Grad – Lipovljani (51 km), Lipovljani – Dragalić (38 km) i Dragalić – Brodski Stupnik (39 km). Ova autocesta je u cestovnoj mreži Republike Hrvatske razvrstana kao državna cesta D-4, a u europskoj je mreži u Transeuropskom koridoru X.

Dionice autoceste Zagreb – Lipovac obuhvaćene sanacijom izgrađene su u razdoblju od 1980. do 1989. godine. Od puštanja u promet na njima nisu sustavno vršeni radovi izvanrednog održavanja, pa je sada u okviru programa njihove sanacije nužno izvesti zamjenu cjelokupnog habajućeg sloja kolnika i zamjenu veznog sloja kolnika do 30%, sanaciju objekata i odvodnje te zamjenu opreme i signalizacije.

Od izgradnje pojedinih dionica autoceste pa do 1990. godine, sukladno propisanim standardima održavanja, nije bilo predviđeno a ni potrebno izvanredno održavanje kolničke konstrukcije autoceste. Od 1990. do 1996. godine, zbog ratnih događanja nije bilo moguće održavanje autocesta, a nakon toga u državnom proračunu nisu bila osiguravana sredstva za potrebne radove na izvanrednom održavanju. Kvalitetno održavanje kolničke konstrukcije nije bilo provođeno, što je imalo za posljedicu progresivno propadanje kolnika, objekata i opreme. Zbog stanja kolnika i kolotruga na kritičnim dionicama autoceste moralo se brzinu ograničiti na 100 km/h, kako bi se povećala sigurnost prometa.

Nakon završetka sanacije u 2005. godini autocesta Zagreb - Županja na svim dionicama obuhvaćenim sanacijom bit će u takovom stanju da izvanredno održavanje neće biti potrebno sljedećih 12-15 godina.

U 2006. godini predviđen je završetak čitavog projekta sanacije okončanjem radova na mostu Sava, kod Ivanja Reke.

Ukupna je vrijednost projekta sanacije na X koridoru iznosi 96,5 milijuna EUR. Projekt se financira dugoročnim zajmom EIB u visini od 50,0 milijuna EUR i dugoročnim zajmom Europske banke za obnovu i razvoj u visini od 46,5 milijuna EUR.

Uz navedeno, novim Programom predviđen je nastavak sanacije mosta Krk, čije je ukupno dovršenje planirano do 2007. godine. Radovi sanacije stupova i ležajnih sklopova malog luka, kao i sam mali luk mosta financiraju iz kredita Svjetske banke.

Novim Programom za radove izvanrednog održavanja autocesta planirano je 795.011.000 kuna

PROGRAM GRAĐENJA, ODRŽAVANJA I UPRAVLJANJA AUTOCESTA 2005. – 2008. GODINE

Tablica 20.

u 000 kn

R. br.	Vrsta radova	Ukupni planirani radovi	Godina			
			2005.	2006.	2007.	2008.
0	1	2	3	4	5	6
1.	PROGRAM GRAĐENJA	11.228.820	3.365.586	3.112.591	2.448.531	2.302.112
2.	PROGRAM IZVANREDNOG ODRŽAVANJA	795.011	445.261	156.000	96.400	97.350
3.	PROGRAM ODRŽAVANJA I UPRAVLJANJA	1.991.218	487.861	490.697	507.880	504.780
UKUPNO 1. – 3.		14.015.049	4.298.708	3.759.288	3.052.811	2.904.242

Izvor: Hrvatske autoceste d.o.o.

U razdoblju od 2005. – 2008. godine planira se koristiti 8,7 milijardi kuna kreditnih sredstava od čega su 1,3 milijarde kuna već ugovoreni krediti, a za razliku od 7,4 milijardi kuna potrebno je ugovoriti nove kredite.

Kao rezultat očekivanog rasta prometovanja autocestama, planira se da korisnici sufinanciraju izgradnju, održavanje i upravljanje autocestama u visini od 53%.

2.2. Koncesijska društva

2.2.1. Bina Istra d.d.

Koncesijskim ugovorom predviđena je realizacija izgradnje autoceste u dvije faze. U prvoj fazi gradi se poluautocesta, s time da se izvodi i dio radova druge faze. Od dodjele koncesije pa do sada u prometu su 92 km poluautoceste.

Planira se do svibnja 2005. godine pustiti u promet oko 42 km poluautoceste na zapadnom kraku, dionice Medaki – Višnjan – Nova Vas – Buje - Umag te u travnju 2006. godine preostalih 13 km na dionici Vodnjan – Pula.

Tablica 21.

u 000 kn

R. br.	Vrsta radova	Ukupni planirani radovi	Godina			
			2005.	2006.	2007.	2008.
0	1	2	3	4	5	6
1.	PROGRAM GRAĐENJA	528.463	491.827	36.636	0	0
2.	PROGRAM IZVANREDNOG ODRŽAVANJA	44.113	14.683	9.180	8.220	12.030
3.	PROGRAM ODRŽAVANJA I UPRAVLJANJA	120.599	28.272	29.870	30.767	31.690
UKUPNO 1. – 3.		693.175	534.782	75.686	38.987	43.720

2.2.2. Autocesta Rijeka - Zagreb d.d.

Ukupna duljina autoceste od Zagreba do Rijeke iznosi 146,5 km, od čega u profilu autoceste 90,93 km. Preostalih 55,57 km izgrađeno je u profilu poluautoceste s dodatnom trakom za spora vozila u usponu, na mjestima gdje je to potrebno.

Odlukom Vlade Republike Hrvatske donešena je odluka o davanju suglasnosti koncesionaru za početak radova II. faze autoceste Rijeka – Zagreb, od čvora Bosiljevo do vijadukta Stara Sušica.

Tom odlukom pristupa se realizaciji plana izgradnje koja će se financirati iz neutrošenih ušteđenih kreditnih izvora u iznosu od € 55 milijuna, a za koji je dobivena načelna suglasnost kreditora (EIB / EBRD / KFW / ZABA). Za radove na navedenoj dionici, europske razvojne banke izdale su svoju suglasnost jer su prihodi više nego dovoljni za pokriće rashoda i otplate anuiteta kredita u ugovorenom iznosu.

U nastavku izgradnje, težište bi se dalo na izgradnju preostalih dionica s tunelom "Tuhobić" kao najduljim objektom projekta druge faze izgradnje, čijim bi dovršetkom bila ujedno dovršena i realizacija projekta odnosno izgrađen puni profil od Zagreba do Rijeke.

Tablica 22.

u 000 kn

R. br.	Vrsta radova	Ukupni planirani radovi	Godina			
			2005.	2006.	2007.	2008.
0	1	2	3	4	5	6
1.	2A faza izgradnje	382.550	176.000	103.275	103.275	0
2.	2B faza izgradnje*	1.488.755				

* Nakon sklapanja aneksa koncesijskog ugovora, u vrijednosti od 1,49 milijardi kuna.

PROGRAM GRAĐENJA, ODRŽAVANJA I UPRAVLJANJA ARZ ZA RAZDOBLJE 2005. – 2008. GODINE

Tablica 23.

u 000 kn

R. br.	Vrsta Radova	Ukupni planirani radovi	Godina			
			2005.	2006.	2007.	2008.
0	1	2	3	4	5	6
1.	PROGRAM GRAĐENJA	382.550	176.000	103.275	103.275	0
2.	PROGRAM IZVANREDNOG ODRŽAVANJA	137.600	29.700	32.600	35.800	39.500
3.	PROGRAM ODRŽAVANJA I UPRAVLJANJA	547.350	135.300	136.000	137.050	139.000
UKUPNO 1. – 3.		1.067.500	341.000	271.875	276.125	178.500

Izvor: ARZ

2.2.3. Zagreb – Macelj d.o.o.

Prema koncesijskom ugovoru koncesionar ima obvezu izgraditi dionicu od Krapine do Macelja (18,6 km) i drugu traku autoceste od Jankomira do Zaprešića (7,4 km).

U 2005. godini planira se izgraditi 1,4 km od Velike Vesi do Krapine, a nastavi će se izgradnja drugog kolnika na dionici Jankomir – Zaprešić s rokom završetka dionice u 2006. godini.

Autocesta Zagreb – Macelj biti će izgrađena u cijelosti u 2007. godini kada će biti završena izgradnja 17,2 km duge dionice Krapina – Macelj.

Tablica 24.

u 000 kn

R. br.	Vrsta radova	Ukupni planirani radovi	Godina			
			2005.	2006.	2007.	2008.
0	1	2	3	4	5	6
1.	PROGRAM GRAĐENJA	1.798.600	765.000	775.200	258.400	0
2.	PROGRAM IZVANREDNOG ODRŽAVANJA	30.300	7.500	7.600	7.600	7.600
3.	PROGRAM ODRŽAVANJA I UPRAVLJANJA	144.810	26.250	26.600	47.120	44.840
UKUPNO 1. – 3.		1.973.710	798.750	809.400	313.120	52.440

3. ŽUPANIJSKE I LOKALNE CESTE

3.1. Plan priliva sredstava

Izvori sredstava za gospodarenje i upravljenje mrežom županijskih i lokalnih cesta su:

- naknada za ceste od registracije vozila
- ostale naknade
- sufinanciranje od HC-a
- krediti

PLAN PRILIVA SREDSTAVA ZA FINANCIRANJE ŽUPANIJSKIH I LOKALNIH CESTA U RAZDOBLJU OD 2005. DO 2008. GODINE

Tablica 25.

u mln kn

Redni broj	O P I S	2005.	2006.	2007.	2008.	UKUPNO 2005.-2008.
0	1	2	3	4	5	6
1.	Vlastiti prihodi	1.124	1.162	1.200	1.247	4.733
1.1	Naknada od registracije	811	844	877	912	3.444
1.2.	Ostale naknade	73	78	83	95	329
1.3	Sufinanciranje HC d.o.o.	240	240	240	240	960
2.	Dugoročni krediti	97	62	33	37	229
	UKUPNO	1.221	1.224	1.233	1.284	4.962

Izvor: Županijske uprave za ceste

Ukupni primici povećavali bi se prosječnom godišnjom stopom 1,71%, što dovodi do toga da bi primici u 2008. trebali biti 6,39% veći nego u 2005., na početku četverogodišnjeg razdoblja.

Primici županijskih uprava za ceste povećavat će se imajući u vidu slijedeće:

- Razmatra se mogućnost preuzimanja dijela županijskih cesta u kategoriju državnih, čime bi se sredstva kojima raspolažu ŽUC-e realno povećala,
- Očekuje se povećanje prihoda od naknada za ceste od registracije motornih vozila, kao i vlastitih prihoda.

3.2. Program razvoja i održavanja

PROGRAM RADOVA NA ŽUPANIJSKIM I LOKALNIM CESTAMA U RAZDOBLJU OD 2005. DO 2008. GODINE

Tablica 26.

u mln kn

Redni broj	OPIS	2005.	2006.	2007.	2008.	Ukupno 2005.-2008.
0	1	2	3	4	5	6
1.	Održavanje	861	865	866	900	3.492
1.1	Redovno održavanje	445	435	435	430	1.745
1.2	Izvanredno održavanje	416	430	431	470	1.747
2.	Investicije	226	223	225	244	918
3.	Ostalo	134	136	142	140	552
	UKUPNO	1.221	1.224	1.233	1.284	4.962

Izvor: Županijske uprave za ceste

U skladu s Zakonom o javnim cestama, Hrvatske ceste d.o.o. u obvezi su, iz priliva sredstava iz naknade iz goriva, određeni iznos doznačavati županijskim upravama za ceste u svrhu sufinanciranja održavanja i građenja županijskih i lokalnih cesta. Za iznos sufinanciranja umanjuju se sredstva priliva Hrvatskih cesta d.o.o. u korist županijskih uprava za ceste.

**PROGRAM GRAĐENJA, ODRŽAVANJA I UPRAVLJANJA JAVNIH CESTA
ZA RAZDOBLJE OD 2005. DO 2008. GODINE**

REKAPITULACIJA

Tablica 27.

u mln kn

R. br.	Opis ulaganja	Pravni subjekti za gospodarenje javnim cestama				Ukupno 2005. – 2008.
		HAC	HC	ŽUC	Koncesijska društva	
0	1	2	3	4	5	6 (2+3+4+5)
1.	GRAĐENJE JAVNIH CESTA	11.228,82	4.600,00	918,00	2.709,61	19.456,43
2.	ODRŽAVANJE JAVNIH CESTA	2.786,23	4.460,00	2.532,00	1.024,77	10.803,00
UKUPNO 1. – 2.		14.015,05	9.060,00	3.450,00	3.734,38	30.259,43

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Postojeći sustav gospodarenja javnim cestama preko pravnih subjekata registriranih kao trgovačka društva, koja djeluju u skladu s Zakonom o trgovačkim društvima, pokazao se u protekle tri godine postojanja kao vrlo učinkovit s aspekta postignutih rezultata. Ovakav sustav organizacijske strukture treba zadržati jer su pravni subjekti, kao trgovačka društva, maksimalno usmjereni na tržišno poslovanje što, uz poštivanje Zakona o javnoj nabavi i primjenom istog, daje pozitivne rezultate koji proizlaze iz tržišne konkurencije (ponuda nižih cijena radova i usluga i dr.).

Hrvatske ceste d.o.o. će, pored svoje osnovne djelatnosti gospodarenja i održavanja državnih cesta, ovladati koordinativnom ulogom u području planiranja i pripreme studijske dokumentacije za izgradnju autocesta, kao i u području usaglašavanja i usmjeravanja razvoja županijskih i lokalnih cesta.

Svi subjekti iz djelokruga gospodarenja javnim cestama ubrzano će razvijati informatički poslovni sustav, vodeći računa o specifičnostima svog poslovanja, s ciljem maksimalne učinkovitosti utroška sredstava.

Hrvatske ceste d.o.o. instalirat će i voditi jedinstvenu bazu podataka o javnim cestama Republike Hrvatske. Na taj će način na jednom mjestu biti objedinjeni svi podaci o javnim cestama i bit će osigurano tehničko – tehnološko jedinstvo mreže javnih cesta s mogućnošću dobivanja podataka s jednog mjesta.

Financiranje programa građenja i održavanja javnih cesta regulirano je Zakonom o javnim cestama.

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka krajem svake godine analizirati ostvarenje zacrtanih programa održavanja županijskih i lokalnih cesta, kao i dostatnost sredstava za iste te će na bazi dobivenih rezultata korigirati visinu naknade za ceste koja se plaća prilikom registracije motornih vozila.

Radi ubrzane realizacije programa gradnje javnih cesta, pravni subjekti imaju mogućnost kreditnog zaduživanja. Pri planiranju zaduživanja moraju imati na umu odgovornost za stupanj zaduženosti i mogućnost podmirivanja dospjelih obveza proizašlih iz zaduženja, a da istovremeno ne ugroze izvršenje tekućih obveza iz osnovne djelatnosti.

Radi postizanja pravovremene pripreme istraživanja, studija, projektne dokumentacije, ishoda svih suglasnosti i građevinske dozvole te izvlaštenja nekretnina, za sve objekte i dionice kojih se realizacija radova predviđa u razdoblju od 2005. do 2008. godine, potrebno je maksimalno ubrzati proces dovršenja. Nivo priprema za projekte koji se planiraju realizirati nakon tog razdoblja, uskladit će se s potrebama prometne potražnje.

Temeljem postignuća i iskustava razvijenih zemalja, u predstojećem planskom razdoblju razradit će se i u praksi primjeniti model procjene projekata primjenom ekonomskih, prometnih, tehničkih i društvenih kriterija.

Radi ostvarenja osnovnog strateškog cilja, podizanja nivoa služnosti ukupne mreže javnih cesta, svi subjekti koji gospodare javnim cestama moraju osigurati ravnotežu i traženi nivo ulaganja za ovu namjenu.

Radi osiguranja praćenja stanja ukupne mreže javnih cesta (uzdužna i poprečna ravnost, dubina kolotruga, oštećenje površine kolnika) osigurat će se daljnji razvoj referentnog sustava za mrežu državnih cesta te uvođenje istog sustava za mrežu županijskih i lokalnih cesta.

Hrvatske ceste d.o.o. analizirat će trogodišnje ugovore za redovno održavanje cesta s društvima kapitala i na osnovi dobivenih rezultata predložiti će model daljnjeg ugovaranja ovih poslova.

Hrvatske ceste d.o.o. organizacijski će od drugih subjekata preuzeti ophodarsku službu, što bi trebalo rezultirati poboljšanom kontrolom nad stanjem državnih cesta.

U pripremnoj fazi je uvođenje u rad postavljenih meteoroloških stanica koje bi trebale biti u funkciji pravovremenog dijagnostičiranja stanja na cestama, osobito u zimskom razdoblju, radi poduzimanja preventivnih mjera u svrhu osiguranja sigurnosti odvijanja prometa.

Vlada Republike Hrvatske će na prijedlog Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka i Hrvatskih autocesta d.o.o. razmotriti mogućnosti za uvođenje sustava naplate cestarine na autocestama na temelju troška, s posebnim osvrtom na naplatu cestarine za teretna vozila.

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka pratit će ostvarivanje prihoda od cestarine i sredstava od naknade iz goriva te prema potrebi s Hrvatskim autocestama d.o.o. predlagati Vladi Republike Hrvatske usklađenje visine cestarine, osobito odnosa cijene za osobna i teška teretna vozila.

Klasa: _____

Urbroj: _____

Zagreb, prosinac 2004.

P r e d s j e d n i k

Dr. sc. Ivo Sanader